

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 5. marca 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 28.

Anketa o odpiranju in zapiranju obratovališč.

Anketa, ki jo je sklical minister za socialno politiko glede revizije uredbe o odpiranju in zapiranju obratovališč, se je vršila v soboto, dne 2. t. m. v veliki zborovalni dvorani zagrebske Zbornice TOI. Dan pred anketo se je vršila

predkonferenca delegatov gospodarskih zbornic,

katere se je udeležilo nad 40 delegatov vseh trgovskih, industrijskih in obrtniških zbornic v državi ter Centrale industrijskih korporacij v Beogradu. Predkonferenci sta prisostvovala tudi odposlanca ministrstva trgovine in industrije, načelnik g. St. Krpan in inspektor g. dr. A. Pavletič; vodil jo je podpredsednik zagrebske TOI zbornice g. Tabačnik, in je trajala s kratkim opoldanskim odmorom od 10. ure dopoldne do 8. ure zvečer. Zastopniki posameznih zbornic so stavili svoje predloge za izpremembo uredbe in za resolucijo, ki bi jo bilo predložiti na anketi g. ministru. Povdarjalo se je potrebo enotnega nastopa, da bi se pozicije gospodarjev z različnimi, mogoče celo med seboj si nasprotujočimi zahtevami ne slabilo. Ministru naj bi se predložila samo ena skupna resolucija. V glavnem so zastopniki povdarjali potrebo po podaljšanju delovnega časa za pomožno osebje, zlasti v obrtnih panogah, za katere je v dosedanjih uredbi predviden, vsaj po večini, osemurni delavnik. Velike težave pri praktičnem izvajanju uredbe je povzročilo zlasti določilo, da se mora delavni čas pomožnega osebja kriti z odpiralnim in zapiralnim časom. Striktno izvajanje tega določila je vodilo do absurdnosti, zato se je povdarjalo potrebo, da se naj ureditev odpiralnega in zapiralnega časa loči od ureditve delavnega časa. Izcrpno se je razpravljalo tudi vprašanje praznikov, pri čemer se je v splošnem povdarilo potrebo, da se število praznikov omeji. Živahna je bila tudi debata o nedeljskem počitku in o drugih določitvah uredbe, ki so pri izvajanju v praksi dali povod za stalne pritožbe. Zastopnika ministrstva sta sledila razpravam z vidnim zanimanjem.

Po izcrpni, deloma zelo živahni debati se je določil odbor, ki naj bi redigiral resolucijo za anketo. Določil se je tudi vrstni red zagovornikov te resolucije. V redakcijski odbor, ki je še isti večer redigiral resolucijo, so bili izvoljeni: predsednik obrtne zbornice v Beogradu g. Milan Stojanović, glavni tajnik trgovske zbornice v Beogradu g. S. Marodić, tajnik zagrebske Zbornice TOI g. Fleischer, tajnik ljubljanske zbornice g. dr. Pless in tajnik osiješke zbornice g. Plavšič. Resolucija vsebuje samo glavne in načelne zahteve; zahteve za izpremembo manj važnih, nebitvenih določil, naj bi predložila pismeno vsaka zbornica posebej.

Anketa zastopnikov gospodarjev in delavcev

se je začela v soboto ob 10. uri dopoldne. Točno ob napovedani uri je vstopil v zborovalnico minister za socialno politiko g. dr. Mate Drinković. Spremljal ga je šef kabineta g. dr. Baton, inspektor ministrstva g. dr. M. Krmpotić, načelnik ministrstva trgovine in industrije g. St. Krpan in inspektor g. dr. A. Pavletič. Ministra je pozdravil predsednik zagreb-

ške zbornice g. M. Crnadak, ki je, čim je formalno otvoril anketo, predlagal, da se pošlje udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju.

Nato je minister g. dr. Drinković pozdravil vse navzoče in med drugim izjavil: Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin mora spraviti v sklad interese delovnega ljudstva z višjimi nacionalnimi interesi. Želje delovnega ljudstva ne smejo biti nasprotni naši mladi industriji. Iz življenja je treba odstraniti razredni boj. Proti uredbi je prišlo mnogo pritožb iz delodajalskih in delavskih vrst. Dobil je okoli 60 vlog. Minister navaja, da govore za izpremembo veliki nacionalni razlogi. Govorec o zgodovini tega vprašanja pravi, da je mnogo držav, ki so gospodarsko močnejše, pa nimajo takih odredb kakor mi. Ne smemo se ozirati na Ameriko in Anglijo. Tam naredi delavec v 8 urah toliko, kot naš v 15 urah na dan. Po končanem govoru je imenoval banskega svetnika g. Urbanija za predsednika, ki naj vodi anketo, glavnega tajnika zagrebske zbornice g. dr. Cuvaja in zastopnika delavcev Haramino pa za podpredsednika ankete.

Da se olajša razprava, predlaga g. dr. Cuvaj, da se vzame kot podlaga za razpravo pet točk, ki so jih včeraj sprejeli delodajalski zastopniki na predkonferenci. Predlog je bil sprejet in se je v tem zmislu začela

splošna debata,

ki jo je otvoril g. M. Stojanović z ugotovitvijo, da zahtevajo gospodarski krogi, da se vprašanje delovnega časa loči od vprašanja odpiranja in zapiranja lokalov. Dejal je, da pomenja to omejitev svobode, če delodajalec ne more delati, kakor in kolikor hoče. Naglasil je, da je okrog tristo tisoč delavcev v trgovskih in obrtnih podjetjih. Če se vzame, da se pri njih izgubi dnevno za produkcijo dve in pol ure, se precosnova produkcije ne more izvesti. Dnevno gre v zgubo sedemsto petdeset tisoč ur dnevnega dela, na leto nad eno milijardo. Zahteva, da se uvede 10-urni delavnik.

Na izvajanja g. Stojanovića je odgovoril tajnik Centrale delavskih zbornic g. dr. Ž. Topalović. Pobiljal je tezo, da more delavec z daljšim delom več producirati, kajti upoštevati je treba pri tem druge činitelje, kakor zdravje, tehniko itd. Tudi je g. Topalović odločno zavračal trditve, da se naše gospodarstvo nahaja v krizi, nasprotno vse kaže, da se nahaja v prosperiteti (?).

Sledila je živahna debata, ki je mestoma prešla v glasno prerekanje. Po skoro triurni debati o zadevah, ki z uredbo o odpiranju in zapiranju sploh niso imele nikake zveze, se je oglašil g. dr. Cuvaj s predlogom, da bi se že vendar enkrat prešlo na razpravo o predmetu ankete in le s težavo so se duhovi vsaj deloma pomirili.

Predsednik beograjske obrtne zbornice g. Milan Stojanović prečita nato

RESOLUCIJE GOSPODARSKIH KROGOV,

ki so bile sklenjene na predkonferenci in ki se glase:

Zastopniki vseh gospodarskih zbornic, vpoštevajoč težke gospodarske razmere v naši državi, nastale vsled krize, ki so se še v znatni meri poslabšale z neznosljivimi določili uredbe o odpiranju in zapiranju obratov, pozvani od

ministrstva socialne politike, da stavi svoje predloge glede revizije te uredbe, ker ta uredba veže delavni čas pomožnega osebja z odpiralnim in zapiralnim časom, zahtevajo soglasno, da se ta vprašanja ločita in uredita posebej.

Želeti je, da izvedbo uredbe o odpiranju in zapiranju obratov prevzame ministrstvo trgovine in industrije, ki je za ta vprašanja v prvi vrsti poklicano in jih tudi najbolje pozna, a uredbo o delovnem času naj bi, v zmislu zakona o zaščiti delavcev, kakor doslej izdal in izvedel minister za socialno politiko.

Po tej zahtevi splošnega značaja zahtevajo predstavniki gospodarskih zbornic:

1. Za obrtniške obrate:

Osemurni delavnik pomožnega osebja: a) za dela v tunelih in kesonih; b) v vseh strokah grafičnih obratov; c) v obrtniških livarnah metalov; d) v delavnicah ogledal in v brusilnicah stekla; e) v livarnah za izdelovanje predmetov iz svinca; f) v delavnicah, koje delajo s svincom in živim srebrom in njihovih zvezami in legurami.

Za vse druge obrate efektivni deseturni delovni čas pomožnega osebja.

Sedanja določila o odpiranju in zapiranju, ki veljajo samo za Srbijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino, se morajo razširiti tudi na vse ostalo ozemlje države, t. j. da obratovalnice smejo biti odprte 12 ur dnevno.

Z ozirom na zelo težak položaj malega obrtnika in glede na posebno vlogo v proizvodnji, zahtevamo, da se mali obrtnik, t. j. oni, ki dela brez pomožnega osebja, izvzame iz določil čl. 319 fin. zak. za 1928/29, t. j., da se mu omogoči delovni čas po stvarni potrebi njegovega posla.

2. Za trgovinske obrate:

Deseturni delovni čas pomožnega osebja v vseh trgovinskih obratih z izjemo podjetij za prevoz, nakladanje in razkladanje.

Z ozirom na uredbo odpiranja in zapiranja, se morajo razširiti na celo državno ozemlje določila, ki veljajo sedaj samo za Srbijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino na podlagi javljane uredbe in njenih izjem in dopolnil s tem, da se smejo kolonialno-delikatesne trgovine (specerijske trgovine, trgovine z življenjskimi potrebščinami) zapirati kasneje kot drugi obrati. Na predvečer onih dni, ko morajo biti obrati cel dan zaprti, se mora dovoliti, da smejo biti obrati odprti zvečer eno uro več.

Vsa določila uredbe morajo veljati tudi za zadrugne prodajalnice (konsumne zadruge), kakor tudi za prodajalnice industrijskih in obrtniških podjetij.

V zvezi z izjemami, predvidenimi v sedaj veljavni uredbi in v njenih izjemah in dopolnilih, je striktno izvesti princip, da se v obratih, za katere velja daljši delovni čas (kavarne, bifeji, slaščičarne itd.) ne sme prodajati nobeno trgovsko blago, odnosno če se prodaja, velja tudi za te obrate delavni čas, ki je določen tudi za druge trgovinske obrate.

3. Glede praznovanja državnih in cerkvenih praznikov

predlagamo naslednje izpremembe: da se na državne praznike Vseslovanskih apostolov Sv. Cirila in Metoda in na Vidov dan morajo zapreti obrati samo ob času službe božje, torej največ dve uri predpoldne. Točno uro odpiranja, odnosno zapiranja, naj določi pristojna upravna oblast prve stopnje v vsakem mestu, in to z ozirom na čas, ko se običajno vrši služba božja.

Pri cerkvenih praznikih rimokatoli-

kov se naj izpusti praznovanje celega dneva na praznik Treh Kraljev in Vseh Svetnikov in dovoli poslovanje do 12. ure opoldne.

Glede izjem v zvezi s praznovanjem, kakor tudi glede odpiranja obratov pred Božičem in v primerih, da cerkveni in državni prazniki, ob katerih morajo biti obrati cel dan zaprti, padejo na soboto ali ponedeljek, si pridržijo gospodarske zbornice pravico, da predložijo ministrstvu naknadno konkretne predloge.

4. Glede izdajanja izvršilnih naredb

se predlaga, da se opusti sedanji sistem, po katerem so izdajali izvršilne naredbe veliki župani in da se določi:

1. Naredbe izdaja srezki poglavar za primer, da so delodajalske organizacije sporazumne glede načina izvedbe. — 2. Za primer, da se v posameznih srezkih ne more urediti odpiranje in zapiranje sporazumno, naj izvršilno naredbo izda pristojni veliki župan. — 3. V kolikor je naredba srezkega poglavarja prekoračila okvir uredbe, jo sme izpremeniti veliki župan. — 4. V kolikor je naredba velikega župana, odnosno upravnika mesta Beograda, prekoračila okvir uredbe, jo more izpremeniti minister za trgovino in industrio.

Določila resolucije, ki se tičejo obrtniških obratov, je čital in utemeljil predsednik Milan Stojanović, a sklepe v resoluciji, ki se tičejo trgovinskih obratov, je prečital in jih zagovarjal z daljšimi in iscrpnimi izvajanjem glavni tajnik beograjske trgovske zbornice g. S. Marodić.

Zahteve delodajalcev so pobijali razni zastopniki delavskih zbornic. Sledila je dolga debata, ki se je po triurnem opoldanskem odmoru nadaljevala tudi popoldne do 8½ ure zvečer. Predsednik ankete se je trudil, da vzdrži red. Živahno argumentiranje je prav čestokrat prešlo v brezobzirno napadanje in kričanje od strani delojemalskih zastopnikov.

Ob 6½ se je g. minister, ki je bil od poldne odsoten, vrnil na anketo ter ji prisostvoval do konca.

Po končani debati načelnih vprašanj so se stavili specielni predlogi posameznih pokrajin. Med drugimi je zastopnik ljubljanske zbornice TOI gosp. dr. I. Pless z ozirom na posebne prilike v Sloveniji prosil, da se dovoli podeželskim trgovcem tam, kjer je to potrebno, da smejo imeti svoje obrate odprte tudi ob nedeljah dopoldne štiri ure in da se temu primerno izpremeni določilo zakona o zaščiti delavcev. Glede ostalih predlogov za izpremembo uredbe je izjavil, da jih je predložil pismeno.

Ob zaključku ankete je g. minister izjavil, da mu naj zbornice pošljejo še eventuelne nove izpreminjavalne predloge do 15. t. m. Skušal bo, da ves material podrobno prouči in da izda uredbo, ki bo izražena želje po možnosti vpoštevala.

Ministru se je v imenu gospodarskih zbornic zahvalil g. Marodić, a v imenu delavskih zbornic g. Topalović.

Iz Slovenije so se udeležili ankete za Zbornico TOI g. dr. Pless, za Zvezo trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo podpredsednik g. Jos. J. Kavčič, za Zvezo gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast g. A. Oset, za Glavno zadrugno zvezo v Beogradu g. Anton Kristan, za Delavsko zbornico tajnik g. F. Uratnik in A. Pretnier.

Slovenski obrtniki pri ministrih dr. Mažuraniću in dr. Korošcu.

Deputacija slovenskih obrtnikov pod vodstvom podpredsednika Zbornice TOI g. Ivana Ogrina se je zglasila dne 28. februarja pri ministru za trgovino in industrijo g. dr. Mažuraniću, dne 1. marca pa pri prometnem ministru g. dr. Korošcu v Beogradu ter jima izrazila želje slovenskega obrtništva glede perečih obrtniških vprašanj. Pri tej priliki je g. Ivan Ogrin kot predstavnik Zbornice TOI izročil obema ministroma spomenico, ki je vsebovala sledeče zahteve:

1. Predpisi enotnega obrtnega zakona morajo odgovarjati zahtevam strokovnega napredka tako, da bodo pomenili za vse pokrajine izboljšanje in ne preokret na slabše.

2. Uvesti je za obrtniške stroke, ki zahtevajo posebno ročnost in za trgovske obrte dokaz usposobljenosti.

3. Obrte, na katerih izvrševanju so interesirani tudi drugi ministrski resori, je okvirno urediti z obrtnim zakonom, pravilnike pa naj izdela ministrstvo za trgovino in industrijo v sporazumu s prizadetimi resori. To naj velja n. pr. za stavbne obrte, za gostilničarje, zobotehnike, lekarnarje, drogiste in carinske posrednike.

4. Učno in službeno razmerje obrtnega in trgovskega pomožnega osebja je urediti z obrtnim zakonom in prav tako tudi vsa vprašanja, ki se tičejo izvrševanja obrta, n. pr. čas odpiranja in zapiranja obratovalnic.

5. Za gospodarske in pridobitne

zadruge, ki izvršujejo kak obrt ali trgovino, morajo veljati obrtni predpisi, četudi so omejene na člane.

6. Vprašanje zbornice za trgovino, obrt in industrijo je urediti s posebnim zakonom. Obdržati je sistem skupnih zbornic, če ne obligatorno, pa fakultativno.

Član deputacije g. Fran Ravnihar je imenom stavbnega obrtništva opozarjal na inženjerski načrt uredbe o stavbnih obrtih, ki ga namerava uveljaviti gradbeno ministrstvo in ki je za naše razmere nesprejemljiv. Prosil je ministra, da ta načrt odkloni in da se stavbni obrti uredi v obrtnem zakonu po predlogih stavbnega obrtništva.

G. Ogrin je opozoril g. ministra dr. Korošca, da Slovenija kljub predpisom in obljubi še ni dobila podružnice Državne obrtne banke in ga prosil, da zastavi ves svoj vpliv, da slovensko obrtništvo dobi to podružnico. Končno je prosil ministra, da se slovenskemu strokovnemu šolstvu posveča večjo pažnjo in da se iz bodočega proračuna dajo slovenskim obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam podpore, ki bodo odgovarjale pravičnemu razmerju in specijalnim potrebam Slovenije.

Oba gospoda ministra sta posvetila zahtevam slovenskega obrtništva največjo pozornost ter obljubila, da bosta storila, kar bo v njunih močeh, da se bo tem zahtevam pravično ustreglo.

Pred reformo davka na rente.

Davek na rente je bil z novim davčnim zakonom izdatno zvišan. Za obresti hranilnih vlog in tekočih računov, ki so bile zadnja leta oproščene vsakega davka, znaša 8%, za ostale dohodke pa celo 15%.

Gospodarske korporacije so smatrale, da utegne tako povišanje kvarno vplivati na naš denarni trg, pa so se obrnile na finančno upravo s predlogi, da reforma določila o rentnem davku. Ministrstvo za finance je na podlagi došlih mu predlogov sklicalo anketo, ki se je vršila dne 28. februarja t. l. v kabinetu državnega podtajnika g. D. Letice v Beogradu ob obilni udeležbi zastopnikov gospodarskih korporacij iz vseh delov naše države. Za Slovenijo so se ankete udeležili: za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in za Ljubljansko borzo zbornični konzulent g. Žagar, za društvo bančnih zavodov v Ljubljani gg. dr. Rant in Smrtnik in za zvezo jugoslovanskih hranilnic g. Pretnar. Dalje so bili izmed Slovencev navzoči: za Centralo industrijskih korporacij g. dr. Gregorič in za glavni združni savez bivši poslanec g. Pušenjak.

Anketo je otvoril z daljšim nagovorom državni podtajnik g. Letica in pozval došle zastopnike, da podajo svoje izjave in mišljenja. V imenu vseh na anketi udeleženi denarnih zavodov je prvi govoril g. Jevrič in stavil predlog, da se ukine davek na rente, kolikor se nanaša na obresti vlog in na obresti terjatev inozemskega kapitala.

Za njim so govorili izmed Slovencev gg. dr. Gregorič, Žagar, Pušenjak, Pretnar in Smrtnik.

G. dr. Gregorič je naglašal, da gre pri problemu rentnega davka za pocenitev ali podražitev proizvodnih stroškov. Ti so napram inozemstvu že sedaj neenaki, ker dela inozemska industrija z največ 10% kreditom, naša pa z izdatno dražjim. Za dosego enakega izenačenja konkurenčnih pogojev je nujno potrebno, da se obresti inozemskega kapitala pri nas oproste rentnega davka.

Za njim je zbornični konzulent g. Žagar v daljših izjavah še podčrta-val potrebo popolne oprostitve obrestni inozemskega kapitala, katerega za končno konsolidacijo našega gospodarstva nujno potrebujemo. Nadalje se je izrekel za popolno oprostitve obresti hranilnih vlog, odnosno za znižanje merila, ako bi oprostitve ne bila mogoča. V tem primeru naj bi se

tudi za vložnike plačana pridobnina smatrala pri družbenem davku za dopustno režijsko postavko. V nadaljnjih izjavah je utemeljeval potrebo, da se 15% davek primerno zniža in uredi vprašanje avtonomnih doklad, ki v posameznih primerih zbog svoje izmere utegnejo celo preseči rentni zavezani donos. V ostalem je navajal konkretne predloge, na primer glede pobiranja rentnine od obresti tekočih računov in zaključil z apelom na finančno upravo, da se rentni davek, ki je še najbolj izpostavljen pri krajiševanju, zniža v taki meri, da se prikrajiševanje ne bo izplačalo, ker bo potem tudi donos izdatnejši.

G. Pušenjak se je bavil z vprašanjem rentnega davka, kolikor zadeva združništvo, in zahteval, da se naložbe zadrug pri drugih denarnih zavodih oproste rentnega davka.

Predsednik Zveze jugoslovanskih hranilnic g. Pretnar je opozarjal na vprašanje regulativnih hranilnic, ki niso spekulativna podjetja, in izčrpno utemeljeval potrebo, da se obresti, katere izplačujejo regulativne hranilnice, oproste rentnega davka, kakor so ga oproščene zadruge, kajti regulativne hranilnice so po svojem ustroju in namenu v najbližjem sorodstvu z ustrojem zadrug.

Končno je gosp. Smrtnik navajal vzgled, da posamezne zadruge izrabljajo svoj privilegij v konkurenčne namene na škodo denarnih zavodov, ki jim ne morejo slediti, ker morajo nositi občutna davčna bremena.

Svoje izjave in mišljenja o rentnem davku so podali tudi ostali udeleženci, na kar je državni podtajnik g. D. Letica odgovarjal na posamezne predloge. Uvodoma je omenil, da je pri nas položaj glede obdavčenja obresti hran. vlog in tekoč. računov drugačen nego v državah, katere so navajali posamezniki, da opraščajo te obresti rentnine, kajti v teh državah zadevno donos vseh obresti poleg rentnine še kake druge davčne vrste, n. pr. dohodnina. Ako pa pri nas oprostimo obresti hranilnih vlog in tekočih računov rentnine, jih obenem oprostimo vsakega davka, kar bi bilo pri ocenjenem dohodku 500 milijonov dinarjev vendar preveč zahtevano. S tako oprostitvijo bi kršili temeljno načelo naše davčne zakonodaje, katero se mora respektirati. Tudi delna oprostitve bi bila težko opravičljiva, zadel pa bi poleg tega tudi na tehnične težkoče. G. državni podtajnik priznava, da je davčno merilo

pri rentnem davku za obresti hranilnih vlog in za tekoče račune vštevanje obresti inozemskih naložb previsoko, pač ker je narodna skupščina hotela v davčno merilo všteti tudi dopolnilni davek. Za gotovo vrsto rentni zavezanih dohodkov pa je zbog preprečenja oderuštva visoko davčno merilo pod gotovimi pogoji vendar opravičeno. Vprašanje davčnega merila bo finančna uprava na novo proučila. Pri tej priliki bo na novo proučila tudi oprostitve, n. pr. poštne hranilnice in stremela za tem, da tudi v tem oziru ustrezne upravičenim željam gospodarskih krogov. S predlaganim načinom pobiranja davka od obresti tekočih računov se strinja in obeta, da se bo v novem zakonu o dopolnilnih in premembah zakona o neposrednih davkih uredilo tudi vprašanje samoupravnih doklad na način, ki bo izključeval absurdnosti. V nadaljnjih izjavah je priznal, da se mora regulativnim hranilnicam priznati gotove ugodnosti. Dalje je g. Letica odgovarjal na posamezna vprašanja in zagotovil navzoče, da bo vse predloge vestno preštudiral in v okvirju možnosti storil vse, da jim ustreže.

Po tej izjavi je državni podtajnik g. Letica anketo zaključil.

OBNOVITEV CIVILNEGA BLAGOVNEGA PROMETA MED SLOVENIJO IN VZHODNIMI POKRAJINAMI.

Generalna direkcija je na podlagi intervencije Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, o koji smo poročali v zadnjem »Trgovskem listu«, v nedeljo 3. marca obnovila sprejemanje vseh vrst civilnega tovara za vse postaje zagrebške direkcije izvzemši Gospić—Knin, kakor tudi v tranzitu preko področja zagrebške direkcije iz vzhodnih pokrajin.

RAZPIS ODDAJE DEERARIZIRANIH POŠT POGODBENIM POŠTARJEM.

V okrožnici ljubljanske poštne direkcije z dne 2. marca t. l. je bila razpisana oddaja 77 deerariziranih poštних uradov. Prošnje je vložiti do 8. marca t. l. in se ima oddaja izvršiti po prejetih informacijah do 11. marca t. l. Z ozirom na to dejstvo, kakor tudi na odsotnost poštne ministra dr. Kumanudija, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo brzojavno zaprosila namestnika poštne ministra dr. Mazuranića in generalnega direktorja pošt Popovića, da se oddaja poštних uradov odgodi do povratka poštne ministra iz Ženeve, kateremu bo predložena v tej zadevi obširna spomenica. Zbornica je obenem zaprosila za intervencijo v tej zadevi prometnega ministra dr. A. Korošca.

IZVOZNA CARINA NA BUČNICE.

Naše carinarnice še vedno niso prejele od generalne direkcije carin uradnega obvestila, da je izvozna carina na bučnice ukinjena. V sled tega tudi avstrijske carinarnice carinijo še naprej bučno olje s 30 zlatimi kronami. Interesenti, ki so na prva časopisna poročila o ukinjenju carine odpremili svoje pošiljke, so jih morali zadržati v avstrijskih tranzitnih skladiščih. Radi tega stanja je uvoz našega bučnega olja v Avstrijo popolnoma onemogočen. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo se je zato, kakor čujemo, brzojavno obrnila na ministrstvo poljedelstva in vod, na ministrstvo trgovine in industrije in na generalno direkcijo carin, da nujno dostavi carinarnicam uradno obvestilo o ukinjenju carine na bučnice, da bi se s tem omogočil izvoz bučnega olja v Avstrijo.

NOV RUDARSKI ZAKON.

V našem gozdnem in rudarskem ministrstvu izgotovljeni načrt zakona o rudarstvu so vpslali vsem rudarskim uradom in vsem interesiranim gospodarskim korporacijam. Državno rudarstvo bodo poenotili in bodo osnovali policijsko-tehniški urad. Zakon bo uredil tudi rudarskopravne obveznosti za sebnih oseb napram državi.

Dipl. comm. Metod Dular:

Začnimo!

(Konec.)

Videli smo torej, da ima od našega uvoza gotovih izdelkov v prvi vrsti dobiček inozemstvo, a naša industrija pri tem propada in narod živi v revščini in brezposelnosti. Ali ne bi bilo skrajno potrebno, da se že enkrat vprašamo tudi mi: »Ali je res nujno potrebno, da je naš uvoz gotovih izdelkov tako velik? Ali mogoče ne izdelujemo mnogo onih predmetov, ki jih uvažamo, doma v naših domačih industrijskih podjetjih? Ali niso naši domači izdelki istotako dobri kot inozemski? Ali se ne bi dalo nadomestiti mnoge inozemske izdelke, ki jih sedaj uvažamo, s sličnimi domačimi, takozvanimi nadomestnimi produkti? Ali se ne bi dalo omejiti uvoz in s tem deficit zunanje trgovine z doslednim kupovanjem v prvi vrsti domačih izdelkov in uvažati samo to, kar res ne izdelujemo doma in za kar nimamo domačih nadomestnih izdelkov? Z zmanjšanim uvozom bi ostal kapital, ki gre sedaj v inozemstvo, doma, ter bi se lahko naložil produktivno in s tem zmanjšala brezposelnost ter povečala produktivita domačega gospodarstva.

Poglejmo par primerov: Leta 1927 smo uvozili čevljev za skoraj 60 milijonov dinarjev, a naše tovarne čevljev so preživljale krizo in pomanjkanje dela. Nad 60 milijonov dinarjev smo izdali za uvoženo konfekcijo. Čeprav naša tekstilna industrija za enkrat še ne more pokriti vse domače potrebe, bi lahko vseeno ostal vsaj zaslužek za konfekcioniranje doma. Isto je pri čokoladi, ki smo jo uvozili za ca. 11 milijonov dinarjev poleg kakaoa. Res, da moramo uvažati kakao, ali ker imamo dovolj domačih tovarnih čokolad, bi lahko uvažali samo kakao in bi ostal doma ves zaslužek za izdelavo, zavijanje in tako dalje, čokolade. Ali je res potrebno, da uvažamo za nad 6 milj. sira, ko smo eminentno agrarna država? Ali ni naš bohinjski sir prvovrsten? Leta 1927 smo uvozili iz Italije za nad 21 milj. dinarjev pomaranče, katere bi lahko v veliki meri nadomestili z domačimi jabolki in drugim sadjem. Našteli bi lahko nešteto sličnih primerov, pa saj so itak vsakemu čitatelju poznani številni slični primeri v njegovi lastni stroki.

Zakaj pa se vseeno uvažajo gornji predmeti, ako jih izdelujemo dovolj in v prvovrstni kvaliteti doma? Glavni vzrok je tu predsodek, češ, da je inozemsko blago boljše kot naše domače, že vsled golega dejstva, ker je pač inozemsko: »Hm, echt französisch«, ali: »Original Wienerware«. Za inozemsko blago plačamo radi tudi višjo ceno, dočim pritiskamo na ceno pri domači industriji. A ravno domača industrija je ona, ki se zadovoljuje z majhnim dobičkom, ker ona je vendar v bližini trgovca in mora računati nanj kot stalnega odjemalca, saj je ustanovljena naša industrija izrazito za domač konzum in ne za eksport. Tisti, ki si hoče ohraniti stalne odjemalce, ne bo istih izkoriščal s pretiranimi cenami; nasprotno domača industrija je prihranila z nizkimi cenami ogromne, smelo rečeno, milijardne zneske narodnega premoženja s tem, da je nastopila kot konkurentinja inozemskim tovarnam, ki so bile preje brez konkurence in so ta skoraj monopolni položaj neusmiljeno izkoriščale. Pomislimo samo na ogromne zneske, ki si jih je prihranil naš človek z znižanjem cen pleteninam in bombaževinastim izdelkom v zadnjih letih, odkar se je razvila tozadevna domača industrija, ter stopila v konkurenco z inozemstvom. Odkar je začela Jugočeška v Kranju izdelovati krompirjev škrob doma v Kranju, je cena istemu zelo padla. S tem, da je začela Tovarna motvoza in vrvarna v Grosupljam z letom 1928 s ponovnim obratom so cene motvozu in vrvarskim izdelkom zelo padle in slovenska trgovina ter industrija prihrani s tem letno težke stotisoče, ako ne cel milijon dinarjev. Takih primerov je v vsaki stroki domače industrije dovolj, a že iz teh par primerov razvidi vsakdo, da koristi domača industrija v veliki meri uspešnemu razvoju celega našega gospodarstva, ker znižanje cen v eni stroki omogoča tudi znižanje produkcijskih stroškov v vseh onih podjetjih, ki rabijo te produkte, saj je danes vse gospodar-

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

če imate
MAGGI-jeve izdelke za juhe
stalno v zalogi!

stvo zelo tesno medsebojno povezano. Inozemski industriji seveda ni povšeči nastop naše domače industrije in zato se dogodi večkrat, da skuša ubiti novo industrijo v naši državi. Res znižajo cene začasno, samo da bi onemogočili rentabiliteto naše industrije ter pospešili njen konec. Prodajajo tudi izpod lastnih cen, torej z izgubo, katero pa nameravajo pokriti potem, ko ubijejo novega konkurenta ter se jim povrnejo zlati časi monopola. Meni je prav iz zadnjih tednov znan slučaj, da je hotel ustanoviti naš domačin novo industrijo pri nas. Šel je v inozemske tovarne, da si ogleda stroje in drugo, pa so mu v neki prijateljski državi rekli tovarnarji one stroke: »Nikar ne začenjajte, mi smo združeni in Vas bomo ubili kljub zaščitni carini«. Pa bo kdo rekel: »Saj, ako ni naše domače industrije v neki stroki, potem še nima nobena inozemska konkurenca pri nas monopola, ker je možnost, da vse države uvažajo k nam ter postane na ta način na našem trgu internacionalna konkurenca, ki onemogoča pretirane cene. Moti se, kdor tako misli, ker danes je že skoraj vsa pomembnejša industrija kartelirana ter ima vsaka država svoje inozemske prodajne rajone, kateri so njej prepuščeni v svobodno eksploatacijo ter se ji tam ni bati konkurence drugih držav. »Trgovski list« je o takih dogovorih že toliko poročal, da je to itak vsakemu čitatelju znano. Ali ni potemtakem dolžnost naših trgovcev in konsumentov sploh, da podpirajo domačo industrijo v teh težkih časih s tem, da krijejo svoje potrebe v prvi vrsti z domačimi izdelki ter da dajejo domači industriji prednost pred tujo, a ne narobe. Zalibog pa je mnogo naših trgovcev — niso, hvala Bogu, vsi taki — ki puste potnika domače industrije dolgo čakati predno ga sprejmejo, med tem ko tujemu potniku običajno ni treba čakati ter zapravljati dragocene časa. Rezultat tega je, da ima domača industrija višji procent prodajne režije kot tuja.

Vse premalo pozna naš današnji trgovec povezanost celokupnega današnjega gospodarstva; ne uvideva, da je uspevanje tudi njegove trgovine odvisno od splošnega gospodarskega položaja, da ima uspevanje industrije ter dober položaj delavstva in obrtništva tudi za njegovo podjetje ugodne posledice. Čim boljši položaj ima celota, tem več izgledov za dober uspeh ima tudi posameznik. V Avstriji, Nemčiji, Italiji in vseh drugih naprednih državah je to uvidevanje že zdavnaj prodor na celi črti. Ni pa ostalo samo pri uvidevanju in pri besedah, ampak sledila so dejanja. V teh državah je že zdavnaj v teku energična vsestrano organizirana akcija, da se podpira domača podjetnost in daje prednost domačim izdelkom. Priznati moramo, da se je v zadnjih letih gospodarski položaj teh držav precej izboljšal.

Kakih sredstev pa so se poslužili v teh državah v to svrhu? Predvsem so organizirali takozvane »tedne«, n. pr. »Avstrijski teden«. Pri tem so sodelovale ne samo industrije, ampak tudi vsi časopisi, plakati in druga propagandna sredstva. Časopisi so imeli one dni posebne priloge, ali pa so s posebnimi članki agitirali za nakup samo avstrijskih izdelkov. Spominjam se, da sem videl ta čas v nekem dunajskem časopisu grafično prikazano to-le: Avstrijska industrija tega in tega blaga (imena se ne spominjam več) ima produkcijsko zmoglost za 8 tisoč vagonov letno; letna potreba Avstrije je samo 7 tisoč vagonov; produkcijska zmoglost domače industrije pa je izrabljena samo za 5 tisoč vagonov ter moramo letno uvoziti 2 tisoč vagonov, a pri tem imamo v tej stroki toliko in toliko tisoč brezposelnih! Kupujte torej samo avstrijsko blago! — Običajno je bila ena glavna parola, ki se je čitala in slišala povsod: »Kupujte avstrijsko blago!« Ali ne bi bila nujno potrebna tudi pri nas slična parola? Poznane so nam v Italiji razne kampanje, n. pr. žitna kampa-

nja, ki se je menda vršila na iniciativo diktatorja Mussolinija. Italija je namreč prejšnja leta uvažala velike količine žita in moke, a s to kampanjo se je domač pridelek žita zelo povečal ter omejil import in poboljšala trgovinska bilanca.

Naša zunanja trgovina pokazuje tak deficit, da je zadnja ura, da se ukrene nekaj. Saj o tem se mnogo piše. Čudim se, da se ni — vsaj kolikor je meni znano — še z nobene oficijelne strani pokrenila kaka slična akcija za propagando naših izdelkov, kot so to storili v Avstriji in drugod. Saj to bi bila gotovo akcija, ki bi imela uspeh ne samo v zmanjšanju deficita zunanje trgovine, ampak tudi v domači industriji bi se začela konjunktura in marsikatero novo podjetje bi se ustanovilo, brezposelnost bi se omilila, celo gospodarsko življenje bi se poživilo. Naša industrijska podjetja, ki se danes bore za svoj obstanek, bi bila oproščena tega boja in skrbi, a z dobro zaposlenostjo bi dobila tudi dovolj potrebnih kreditov bodisi doma ali v tujini ter bi se, v kolikor se še niso, zmodernizirala ter racionalizirala, na kar zamore dandanes malokatera domača industrija misliti, vkljub nujni potrebi. Tudi trgovini bi zasijali potem boljši časi.

Po mojem mnenju bi bilo potrebno pri nas v ta namen ustanoviti iz srede zainteresiranih industrij »Odbor za propagando slovenske industrije«. V kolikor bi se za to stvar zanimali tudi druge pokrajine, se lahko osnuje »Odbor za propagando jugoslovanske industrije«. Minimalni stroški, ki bi bili za to potrebni, naj bi se prispevali od posameznih zainteresiranih industrij po gotovem ključu. Ako bi se pozneje pokazala potreba, bi se lahko ustanovil stalen urad s strokovno izobraženimi propagandisti. Naloga takega odbora bi bila:

1. Določiti »Slovenski teden« ali »Jugoslovanski teden« ali »Teden domače industrije«; najbolje sedaj od 10. do 16. marca, to je 14 dni pred Veliko nočjo, ker se ta čas izredno mnogo nakupuje. Ta teden naj imajo naši časopisi stalno rubriko o tej temi ter naj tudi s svoje uredniške strani pripomorejo, da se za-

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Radovljici vabi na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 10. marca 1929 ob pol 14. uri v občinski posvetovalnici na Jesenicah. — Dnevni red: 1. Poročilo načelnika; 2. predložitev letnega računa; 3. poročilo računskih preglednikov; 4. proračun za leto 1929; 5. volitev načelstva in računskih preglednikov; 6. volitev delegatov za zvezni zbor; 7. slučajnosti. — Ako bi ob določenem uri ne bilo navzočih zadostno število članov, se vrši občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov. — Načelnik: L. Fürsager l. r.

NEWYORSKE BORZNE PRIPUSTITVE LETA 1928.

Pripustitve vrednostnih listin na newyorški borzi v letu 1928 izkazujejo rekordni znesek 7 milijard in 800 milijonov dolarjev proti 5 milijardam in 500 milijonom dolarjev v letu 1927. Dopusitve delnic so narasle za 2139 milijonov na 5245 milijonov dolarjev, borzne dopustitve trdno obrestljivih vrednot pa samo za 75 milijonov na 2517 milijonov dolarjev. Inozemskih efektov so na novo pripustili v trgovino za 1553,5 milijonov dolarjev, za ca. 66 % več kot v letu 1927. Na podlagi novih smernic so lani pripustili v oficijelni newyorški borzni promet tudi inozemske delnice v večjem obsegu. Inozemski efekti, na newyorško borzo dopuščeni, so izkazali leta 1927 znesek 935,8 milijonov dolarjev, med temi samo 400.000 dolarjev v delnicah, lani pa 1553,5 milijonov dolarjev, med njimi že 404.900.000 dolarjev v delnicah.

interesira za to temo široka publika. Izdajo naj se eventuelno plakati. Posebno pa naj se vršijo eno nedeljo v vseh večjih mestih predavanja o tej temi, sploh naj se skuša zainteresirati vse sloje in javne forume tako, da postane ta stvar nekaj narodni problem.

2. Obveščevati skozi celo leto potom časopisja ali javnih predavanj, kateri izdelki in kje se izdelujejo doma, a da se isti kupujejo tudi v inozemstvu. Dajati tozadevno praktična navodila enim in drugim ter vzdrževati in ojačevati z vsemi mogočimi sredstvi propagando za domače izdelke.

3. Skušati vplivati na konzum publike v toliko, da bo raje kupovala in uporabljala domače izdelke, ki lahko služijo kot nadomestek onih uvoženih produktov, ki jih pri nas ne moremo izdelovati. Tako bi lahko s primerno propagando zelo omejili konzum pomaranč na ta način, da se rabi mesto njih domača jabolka in drugo sadje; mesto prave kave žitna kava, mesto tujih romanov, naj se širi smisel za domačo literaturo itd. itd. Pri tej točki naj bi se poslužile posamezne zainteresirane stroke tkzv. kolektivne propagande, ki je pokazala po drugih državah že toliko sijajnih uspehov, a tudi stroški so z ozirom na dosežene uspehe običajno minimalni.

To bi bilo, v par kratkih besedah podano, nekaj korakov za propagando naših domačih izdelkov. V praktičnem izvrševanju svoje naloge bo našel odbor, ako bo imel smisel in sposobnost za svojo nalogo, še nebroj potov in sredstev za doseg svojega cilja. Z večkratnimi sejami ali konferencami zainteresiranih industrij, na katerih naj bi se delo odbora sporočalo, izmenjavale misli ter sklepali nadaljnji koraki, bi imele posamezne stroke gotovo vedno dovolj novih predlogov in idej za to akcijo. Treba pa je začet! Pregovor pravi: »Dobro začeto, napol storjeno.«

Povedal sem gornje misli v najboljšem namenu, ali ne bi bilo napakno, ako bi se oglašil še kdo drugi v tej zadevi, ker stvar je nujna in tudi vredna, da se o njej sliši in izve čim več mnenj, posebno iz krogov, ki so tu zainteresirani.

Ponudbe in povpraševanja.

Otto Holzmayer (Papier-Waren für Hotels, Gaststätten und Konditoreien), München, Sendlinger-torplatz 1/II., želi stopiti v trgovske stike s tukajšnjimi izvozniki zobortebcev.

»Ateliers William«, Entreprise d'agencements de magasins d'épicerie-confiserie, Paris XIe, Rue Servan (podjetje, ki se peča z instalacijo in notranjo ureditvijo slaščičarn in špecerijskih trgovin) želi, da ji pošljejo kataloge z vzorci tukajšnja podjetja, ki izdelujejo predmete iz porcelana in drugih snovi, ki jih potrebujejo slaščičarne in špecerijske trgovine za vlaganje slaščic, bonbonov itd. Dopisuje se francosko.

NEMŠKA DRUŽBA ZA TRANSOCEANSKI ZRAČNI PROMET.

Nemška Lufthansa, Hapag, Severonemški Lloyd in nemško državno prometno ministrstvo se pogajajo glede ustanovitve družbe, ki naj organizira prekooceanski zračni promet. Poleg načrta rednega prometovanja z letali razmotrivajo tudi načrt prometovanja z zrakoplovi. Hapag je izrekla svojo načelno pripravljenost, da se v svrhu izvedbe prekoatlantskega prometa s Zeppelinovi udeleži podjetja z 1 milijonom mark, ki znesek se bo porabil za zgradbo Zeppelina. Pogodba je tako sestavljena, da se bodo poleg Hapage podjetja mogli udeležiti tudi drugi interesi. V splošnem potekajo pogajanja zelo težavno, ker vidijo plovne družbe v zračnem prometu velikega konkurenta.

GOSPODARSKE VESTI.

Francoska trgovska delegacija je prispela v Beograd. Njen obisk je v zvezi s trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo ter z ustanovitvijo stalne francoske trgovske delegacije v Beogradu.

Za prosto trgovino s soljo se je pričela živahna akcija med vojvodinskimi trgovci.

Odredbe za varstvo proti poplavam v letošnji pomladi hočejo financirati iz zahtev vodnih zadrug za l. 1928 in 1929.

Štiri nove hmeljske zadruge so ustanovili v Vojvodini.

Angleški premog je do konca marca razprodan. Povpraševanje po njem je zelo naraslo in tudi cene so narasle.

Westphal Söhne u. Co., ena najstarejših hamburških tvrdk za import čaja, je zašla v plačilne težkoče. Imela je velike izgube s svojo kitajsko nakupovalnico. Nekrite obveznosti cenijo na ca. 1.500.000 mark.

Glede nameravane omejitve svetovne petrolejske produkcije, o kateri smo že poročali, je nastalo vprašanje, če bi se eventuelna omejitev tikala tudi Venezuele, koje produkcija je lani zelo narasla.

15 vodilnih ameriških železnic se hoče fuzionirati. Novi trust bi razpolagal z glavnico 2182 milijonov dolarjev. Pa pravijo, da bo opozicija.

Ameriški farmerji zahtevajo nižje carino na gnojila in na nekatere kemikalije. Hoover jim je veliko obljubil in bo imel sedaj priliko, da obljubo izpolni.

Izvoz poljedelskega orodja in poljedelskih strojev iz U. S. A. je narasel lani proti letu 1927 za 26 milijonov dolarjev in je dosegel vsoto 116 milijonov dolarjev; prirastek znaša torej skoraj 30 odstotkov.

Inozemski dolg Mehike bo najbrž znižan za 40 %. Vračunane so tudi že zaostale obresti. Železniški dolg v ostalem dolgu ni vračunan.

Woolworth Co. je imela lani 287 milijonov dolarjev obrata in 35,3 milijonov dolarjev čistega dobička (leto prej 272 in tudi 35,3).

Nova newyorška bombaževa borza je izrečna borza za male trgovce. Najmanjša kontraktna količina je 10 bal, dočim je na ostalih borzah sklepna enota 50 bal.

Ogrska trgovska bilanca izkazuje v januarju import 85,5 milijonov pengő in eksport 55,3. Bilanca je torej pasivna za dobrih 30 milijonov pengő ali za več kot za polovico eksporta.

Mednarodni kartel cinka je sklenil, da bo za februar določeno 10 % produkcijsko omejitev pridržal tudi v marcu v isti višini. Podjetja, ki izdelujejo ob enem elektrolitni cink, so navezana glede produkcijske omejitve kot doslej izključno le na surovi cink.

Rumunska tkalnica Intex v Črnovicah je ustavila izplačila. Glavni upniki so v Češkoslovaški, Angliji in Nemčiji. Ne pričakujejo več kot 33 %.

Dogovor o prosti češkoslovaški ceni v pristaniščih Hamburg in Stettin, sklenjen v lanskem novembru v Berlinu, so sedaj v Pragi ratificirali.

Zveza nemških tovarn za izdelovanje porcelanske posode je tako trdno sklenjena, da se nahaja izven nje samo devet tovarn, a še te samo z majhno produkcijo.

Mednarodna zveza plutovine, Cil ime-novana, izkazuje 63 milijonov frankov čistega dobička; brutodividenda znaša 200 frankov.

Prva rumunska tovarna umetne svile, ki so jo pred kratkim ustanovili v Bukarešti, razpolaga z glavnico 20 milijonov lejev; največjo udeležbo ima družba Glanzstoff iz Eberfelda, 7.500.000 lejev; štiri rumunske banke imajo isto vsoto, Nižjeavstrijska Eskomptna družba in Prva avstrijska tovarna Glanzstoff pa po 2.500.000 lejev.

Izvoz pletenih rokavic iz Nemčije se je dvignil lani za skoraj 15 milijonov mark na 84 milijonov mark. Uvoz je bil minimalen, pol milijona mark.

RAZNO.

Delničarji družbe Rolls Royce morajo biti Angleži. Upravni svet angleškega avtomobilnega podjetja Rolls-Royce bo na bodočem običnem zboru predlagal spremembo pravil. Določeno bo, da smejo biti delnice le v rokah britanskih državljanov, tako da bo angleška kontrola zjamčena. Nasprotno je pa, kot poročamo drugje, družba Ford sklenila, da so delničarji njenega podjetja v Nemčiji samo Nemci.

Obratna predstavitev pri Chevrolet končana. Chevrolet Motor Car Co. pripada koncernu General Motors. V zadnjih mesecih je njena produkcija vsled priprave novega šestcilindrskega voza zelo nazadovala, a se je nato takoj zopet okrepila. V decembru so zgradili 20.736 voz, v januarju 86.178 in je treba še pripomniti, da so pričeli s fabricacijo šele v sredi decembra. Za februar računajo s produkcijo 125.000 avtomobilov.

Nova potniška pogodba med Evropo in Severnim Pacifikom. Družbe, ki so udeležene na potniškem prometu med Evropo in San Francisco (Severni Pacifik), so sklenile po poročilu iz New Yorka nov dogovor, ki določa vozne cene za kabine in za tretji razred, z upoštevanjem opreme posameznih ladij. Najbrž so se dogovorili tudi glede voznih redov in pristanišč pristajanja. Med drugimi družbami sta zraven tudi Hapag in Severnemški Lloyd.

Dve milijardi lejev za rumunsko plovbo. Generalna direkcija pristanišč in vodnih cest v Bukarešti izdeluje načrte za izboljšanje rumunske morske in donavske plovbe. Najeti hočejo notranje posojilo v znesku dveh milijard lejev. Rumunsko trgovsko brodovje je zelo trpelo in je treba večjih novih nabav. Eno milijardo lejev bodo dali na razpolago rumunski državni plovni družbi. Ta družba prometuje med rumunskim pristaniščem Konstanca in Pirejem na Grškem in Aleksandrijo v Egiptu. Nabava treh osebnih in treh mešanih osebno-blagovnih parnikov bo stala okoli 950 milijonov lejev. 400 milijonov lejev bodo porabili za izgradbo pristanišč, 600 milijonov je namenjenih izključno le donavski plovbi, za prometovanje med Turn-Severinom in Galacom ter Galacom in Sulino. Za promet po Donavi bodo kupili 30 vlačilnih čolnov.

Borza dela v Mariboru. Od 17. do 23. februarja je iskalo dela 114 moških in 50 ženskih, t. j. 161 oseb. 88 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 78 oseb in sicer 34 moških in 44 ženskih, 13 jih je odpotovalo, 79 pa odpadlo; koncem tedna pa je bilo še 703 osebe v evidenci. Od 1. januarja do 23. februarja pa je dela iskalo 1172 moških in 582 ženskih oseb; službenih mest je bilo 627 prostih, delo je dobilo 246 moških in 251 ženskih, t. j. 497 oseb; 130 jih je odpotovalo, 424 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo. 15 hlapcev, 24 viničarjev, 12 majarjev, 1 kolar, 1 mlinar, 1 klepar, 1 slaščičar, 1 sedlar, 1 lesostugar, 1 žagar, več vajencev (čevljarke, livarske, kolarske,

lakirarske, kovaške, fotografske obrti in trgovske stroke), kakor tudi 7 dekel, 8 kuharic, 11 služkinj, 2 sobarici, 2 kuharici k orožnikom, 1 kuharica in grajščino, 1 kuharica za uradniško obednico, 2 izurjeni delavki za izdelovanje makaronov, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 1 vzgojiteljica, ki zna igrati na klavir, 2 boljši gospodinji, 1 postrežnica, 1 natakarica, 1 podnatakarica, 1 šiviljska vajenka, 1 boljša gospodinja, ki zna igrati na klavir.

Ljubljanska borza.

Tečaj 4. marca 1929.	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22.7925	22.8525
Berlin 1 M	13.5075	13.5375
Bruselj 1 belga	—	7.9144
Budimpešta 1 pengő	—	9.9347
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	—	8.0082
London 1 funt	276.18	276.93
Newyork 1 dolar	56.77	56.97
Pariz 100 fr.	221.58	223.58
Praga 100 kron	168.40	169.20
Trst 100 lir	297.40	299.40

Vrednote: Srečke: Lot. drž. renta za vojno škodo, 427 Din. Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana denar 125 Din; Prva hrvatska štedionica, Zagreb denar 930 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana denar 175 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 120 Din; »Stavbna družba« g. g., Ljubljana, denar 50 Din; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvoronica za dušik d. d., Ruše, denar 260, blago 280.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I, II, monte 1 m³ Din 260—300; brzojavni drogovi 250 do 280; bordonali merkantilni 820—850; trami merkantilni 260—300; škorete, konične, od 16 cm naprej 600—650; škorete paralelne, od 16 cm naprej 660—700; škorete, podmerne, do 15 cm 500—550; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 580—630. Bukev: deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske-plohi, naravni, ostrorobi 750—1000; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—900; deske-plohi, parjeni, ostrorobi 1000—1250; testoni 500 do 550; tavolete 1200—1250. Hrast: hlodi I, II, 450—700; bordonali 1300—1500; deske-plohi, neobrobjeni, boules 1300—1600; deske-plohi, neobrobjl. merkantil. 650—1150; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1350; frizi 1050—1250. Drva: bukova 22—24; hrastova 20—23. Železniški pragovi: 2.60 m, 14x24; hrastovi 50—55. Oglje: bukovo za 100 kg 85—90.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, mlevska voznina, slovenska postaja dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 300—305.50; bačka, 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava v marcu, plačilo v 30 dneh, 305—307.50; bačka: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava v aprilu, plačilo v 30 dneh, 307.50—310; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 310—312.50 Din. — Koruza: ameriška plata - koruza: slovenska postaja, 325 do 345; bačka: času primerno suha, promptna dobava, slov. postaja 310—312.50. — Ječmen: baranjski: pivovarski, 68/69 kg 345—347.50; bački, ozimni, 67/68 kg 330—332.50 Din. — Soršca: 50% rži, 50% pšenice, postaja Domžale, plačilo v 30 dneh, 285—290 Din. — Oves: bački, slov. p., nav. voz., 292.50—295. Moka: pšenična Og: nova, feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 420—425 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena. Zaključki: les: 7 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 8. marca t. l. ponudbe glede dobave 20 komadov veder za vodo, 46.300 komadov tirnih žebeljev, 11.000 komadov vijakov in 4500 komadov tirefondov; do 12. t. m. glede dobave 2000 kg železne pocinkane žice in 1000 kg verig. — Mašinsko odelenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 11. marca t. l. ponudbe glede dobave 60 ton kovaškega koksa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Delavnica drž. železnic v Mariboru sprejema do 12. marca t. l. ponudbe glede dobave dveh baterijskih kompozicij, 200 komadov pozitivnih in 200 komadov negativnih stavkov (Plattensatz). — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 14. marca t. l. ponudbe glede dobave jeklene pločevine. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 15. marca t. l. ponudbe glede dobave 16 parov gumijevih čevljev. — Direkcija drž. rudnika Bukinje, p. Kreka, sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave 1 električnega motovila. — Direkcija drž. rudarskih preduzečja v Sarajevu sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kilogramov jamskih tračnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. marca t. l. pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave delov za signalne naprave; dne 16. marca t. l. glede oddaje zgradbe skladišča in zgradbe enonadstropne stavbe na železniški postaji Dubrovnik ter glede dobave 15.000 komadov bukovih pragov. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 11. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave 6042 ton premoga; dne 15. marca t. l. glede dobave 9700 kg

moke; dne 16. marca t. l. glede dobave 37.500 kg petroleja. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni intendanturi.) — Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, ofertalna licitacija glede dobave 15.000 kg masti. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 23. februarja. Trg je bil izredno dobro založen in obiskan. Bilo je 105 slaninarjev in okoli 150 komadov perutnine na trgu. Cene mesu so se malo dvignile, one zelenjavi in solati pa so znatno poskočile. Tako se je solata prodajala celo po 16 Din, med tem ko se je pretečeni teden še dobila po 10—14 Din. Kislo zelje se je prodajalo kakor do sedaj po 5 Din, kisla repa pa po 2 Din, maslo po 44—63 Din, jabolka 5—10, posušene slive 10—12 Din, čebula 4—5, česen 14—18 Din za 1 kg, pomaranče 1—3, limone 0.75—1 za komad. Cvetlice ni bilo, pač pa so se prodajale, kakor po navadi, francoske cvetlice, kakor nagelčki in druge eksotične cvetlice po 5—10 Din za komad. — Lončena roba se je prodajala po 1—80 Din.

Seno in slama na mariborskem trgu. Pretečeni teden je bilo na trgu 19 voz sena, 4 voze otave in 5 voz slame. Cene so bile senu 160—200 Din, otavi 170, slami pa 80—100 Din za 100 kg. Slama tudi po 1 Din za kg.

* * *

Cena bakra je v zadnjem času nespremenjena in je sedaj vprašanje, koliko časa jo bo mogel držati sindikat na sedanji višini.

Cena elektrolitnega bakra je po zadnjem sklepu Mednarodnega bakrenega kartela določena z 18½ centi za 1 funt.

Razpis.

Društvo Trgovski dom v Ljubljani razpisuje

oddajo težaških in zidarskih del

za zgradbo „Trgovskega doma“ v Simon Gregorčičevi ulici v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobe v tajništvu Gremija trgovcev v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, palača Trgovske zbornice, med uradnimi urami od 11. marca dalje za Din 120.—.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti pri tajništvu Gremija trgovcev do dne 18. marca t. l. do 12. ure opoldne.

Ljubljana, 5. marca 1929.

Društvo Trgovski dom.

Kvalitativno najboljšie
nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in vezanine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Telefon 2913. Na malo!

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ST. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, robraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vse v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

Veletgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

H. SUTTNER
- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

Račune, memorandum, cenike,
naročilnice v blokih s poljubnim
številom listov, kuverte, etikete in
vse druge komercialne tiskovine
dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23
TELEFON 2552 -- Za večja naročila zahtevajte proračune!

Naročajte in širite „TRGOVSKI LIST!“